

Sygn. akt V ACa 27/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesława Namirska
Sędziowie:	SA Zofia Kołaczyk (spr.) SA Grzegorz Stojek
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2019r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w Z.

przeciwko J.Z. (1) i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego J. Z. (1)

od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 13 czerwca 2017r., sygn. akt XII C 189/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego J. Z. (1) na rzecz powódki kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Zofia Kołaczyk	SSA Wiesława Namirska	SSA Grzegorz Stojek
--------------------	-----------------------	---------------------

Sygn. akt V ACa 27/18

UZASADNIENIE

Powódka Zarys (...), sp. z o.o. sp. komandytowa w Z. pozwem wniesionym w dniu 11 marca 2015 r., wniosła o zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od pozwanych (...) sp. z o.o. w Ż. /pozwana ad 1/ oraz od J. Z. (1) /pozwany

ad 2/ kwoty 306.775,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz kosztów procesu. Na uzasadnienie żądania powódka podała, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedawała pozwanej ad 1 szereg wyrobów medycznych. Dla zabezpieczenia ich spłaty pozwana ad 1 wystawiła weksel in blanco, który poręczył pozwany ad 2. W dniu 24 lutego 2015 r. powódka dokonała wypełnienia weksla na sumę zadłużenia, które wyniosło 306.775,99 zł, z terminem płatności na dzień 26 lutego 2015 r. Pozwani nie wykupili weksla, pomimo wezwania z dnia 2 marca 2015 r.

W dniu 31 marca 2015 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (z weksla), zasądzający roszczenie.

Pozwani wnieśli zarzuty do nakazu zapłaty.

Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w sprawie sygn., XV GU 117/15 ogłosił upadłość pozwanej (...) sp. z o.o. w Ż., obejmującą likwidację upadłego, a postanowieniem z dnia 28 października 2015 r., Sąd Okręgowy zawiesił na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. postępowanie co do tej pozwanej.

Pozwany ad 2 J. Z. (1) w zarzutach do nakazu zapłaty wniósł o uchylenie nakazu i oddalenie powództwa kwestionując roszczenie powódki co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwany podniósł, że poręczenie do weksla podpisał w dniu 17 lutego 2015 r. w stanie nietrzeźwości, w stanie wyłączającym świadome i swobodne złożenie oświadczenia woli, a co za tym idzie poręczenie to jest nieważne z mocy art. 82 k.c. Nadto, w związku z tym, że powódka podstępem uzyskała od niego podpis na wekslu, złożył w dniu 22 kwietnia 2015 r. drogą mailową oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia na podstawie art. 88 k.c. Nadto pozwany podniósł, iż na dzień wypełnienia weksla tj. na dzień 24 lutego 2015 r. zadłużenie pozwanej spółki wynosiło 261.100,55 zł a nie 306.775,99 zł. Powódka uzyskała też częściowe zaspokojenie roszczeń poprzez zapłaty dokonane na jej rzecz przez kontrahentów pozwanej spółki, a to wskutek zawiadomienia ich przez powódkę o uzyskanej cesji tych wierzytelności (powódka spreparowała dokumenty dotyczące cesji). Pozwany zarzucił też, że weksel jest nieważny wobec błędnej daty jego wystawienia, miejsca płatności, błędów co do sumy wekslowej.

Powodowa spółka, odnosząc się do zarzutów do nakazu zapłaty podtrzymała żądanie, zaś pismem procesowym z dnia 14 lutego 2017 r., cofnęła powództwo i rzekła się roszczenia co do kwoty 53.855,96 zł, dochodząc jedynie kwoty 252.920,03 zł.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 31 marca 2015 r. sygn. XII Nc 19/15 co do pozwanego J. Z. (1) w części - to jest co do kwoty 252.920,03 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty oraz co do kwoty 9.717,84 zł (dziewięć tysięcy siedemset siedemnaście złotych, 84/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, a w pozostałym zakresie nakaz zapłaty co do pozwanego J. Z. (1) uchylił i umorzył postępowanie.

Rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i wnioskach:

Powodowa spółka oraz pozwana spółka pozostawały w stosunkach handlowych. Pozwana spółka dokonywała u powódki zakupów artykułów medycznych od początku swego istnienia do marca - kwietnia 2015 r. Prezesem zarządu pozwanej spółki była żona pozwanego J. Z. (1) – J.Z. (2).

Pomiędzy stronami miały miejsce rozmowy dotyczące objęcia przez powoda udziałów w pozwanej spółce ale do takiej czynności nie doszło.

W lutym 2015 r. miało miejsce spotkanie w restauracji w Ż., na którym obecni byli J. Z. (2), J. Z. (1) oraz pracownik powodowej spółki P. K.. W trakcie spotkania mężczyźni spożywali alkohol. Były prowadzone rozmowy m.in. na temat pozwanej spółki. W czasie spotkania P. K. przekazał pozwanemu weksel in blanco. Do podpisania tego weksla doszło następnego dnia w siedzibie pozwanej spółki w godzinach przedpołudniowych. Za pozwaną spółkę podpis pod wekslem złożyła wówczas J. Z. (2), jako wystawca weksla. J. Z. (2) poniżej swego podpisu wpisała własnoręcznie słowa „poręczam za wystawcę weksla” a pod tymi słowami podpis złożył pozwany J. Z. (1) jako poręczyciel. Do weksla

kilka dni później w dniu 20 lutego 2015 r. została sporządzona deklaracja wekslowa, w treści której wskazano, iż weksel jest składany jako zabezpieczenie wierzytelności przysługujących wierzycielowi z tytułu odroczonej zapłaty ceny za towary zakupione przez dłużnika. Pismem z dnia 25 lutego 2015 r. powódka wezwała pozwanych do wykupu weksla, informując o jego wypełnieniu. W odpowiedzi, J. Z. (2) w imieniu kierowanej przez nią spółki wysłała do powódki w dniu 22 marca 2015 r. maila, w którym wskazała, iż odmawia wykupu weksla, gdyż podpis na wekslu i porozumieniu wekslowym został od niej wyłudzony podstępem. Pozwany wysłał do powódki w dniu 22 kwietnia 2015 r. drogą mailową oświadczenie, że nie jest odpowiedzialny z weksla bowiem jego poręczenie na wekslu zostało od niego wyłudzone podstępem.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego w części dotyczącej okoliczności złożenia przez niego podpisu w charakterze poręczyciela pod wekslem albowiem nie potwierdziły tego wyniki postępowania dowodowego; przeciwnie – z zeznań świadków, w szczególności świadka P. K., wynikały inne okoliczności niż te, które przedstawiał pozwany. Zeznania pozwanego w części w której przedstawiał, iż podpis na wekslu złożył w stanie nietrzeźwości, w stanie wyłączającym świadomość, były całkowicie nieprzekonujące. Skoro bowiem pozwany wraz z małżonką J. Z. (2) w dniu następnym po spotkaniu w restauracji złożyli podpis na wekslu, to trudno uznać by pozwany ad 2 nie miał wówczas tego świadomości; nie kwestionował on jednak swego złożonego rzekomo w trakcie spożywania alkoholu podpisu jako poręczyciel. Nie kwestionowała tego również jego małżonka podpisując weksel. Trudno dać wiarę pozwanemu co do tego, że rzekomo podpisał weksel w stanie upojenia alkoholowego, skoro przy czynności tej obecna miała być jego małżonka, która – w świetle zasad doświadczenia życiowego miała ona przecież możliwość kontrolowania zachowania męża i zwrócenia mu uwagi na nieroztropność tego rodzaju zachowania.

W tych okolicznościach Sąd uznał powództwo za zasadne, w zakresie ograniczonym przez powódkę.

Pozwany, wbrew obowiązkowi dowodzenia na wykazanie swych twierdzeń, nie wykazał okoliczności ażeby poręczył weksel w stanie wyłączającym świadome i swobodne złożenie oświadczenia woli ani by zaistniały okoliczności uzasadniające skuteczne uchylenie się od prawnych skutków oświadczenia. Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, do podpisania weksla doszło następnego dnia po spotkaniu w restauracji, w siedzibie pozwanej spółki w godzinach przedpołudniowych. Za pozwaną spółkę podpis pod wekslem złożyła wówczas J. Z. (2), jako wystawca weksla. J. Z. (2) poniżej swego podpisu wpisała własnoręcznie słowa „poręczam za wystawcę weksla” a pod tymi słowami podpis złożył pozwany J. Z. (1) jako poręczyciel. Pozwany sam w zeznaniach przyznał, iż słowa „poręczam za wystawcę weksla” pod którymi widnieje jego podpis napisała własnoręcznie jego małżonka. Umieszczenie podpisu pozwanego wskazuje, iż dokonał poręczenia weksla po podpisaniu weksla przez jego małżonkę jako prezesa zarządu pozwanej ad 1. Pozwany nie wykazał też by składając podpis działał pod wpływem błędu bądź podstępem. Podnoszone przez pozwanego zarzuty ukierunkowane były na uniknięcie przez niego odpowiedzialności z tytułu udzielonego poręczenia wekslowego.

Nadto nie można uznać by weksel został wypełniony niezgodnie ze sporządzoną deklaracją wekslową, w treści której wskazano, iż weksel jest składany jako zabezpieczenie wierzytelności przysługujących wierzycielowi z tytułu odroczonej zapłaty ceny za towary zakupione przez dłużnika.

Pozwany nie wykazał by została spłacona chociażby częściowo wierzytelność opiewająca na kwotę 252.920,13 zł. Wskazywał on przy tym, że powódka uzyskała częściowe zaspokojenie roszczeń poprzez zapłaty dokonane na jej rzecz przez kontrahentów pozwanej spółki, a to wskutek zawiadomienia ich przez powódkę o uzyskanej cesji tych wierzytelności. Powódka w piśmie z dnia 14 lutego 2017 r. wskazała, iż uzyskane w wyniku umowy cesji od kontrahentów pozwanej spółki należności, zostały zarachowane na inne faktury niż objęte sporem. Pozwany twierdzeniom z tego pisma nie zaprzeczył, nie wykazał również okoliczności przeciwnych niż wynikające z rozliczenia dołączonego do tego pisma. Sąd uznał zatem przedstawione przez powódkę rozliczenie za wiarygodne.

Powódka wypełniła weksel w ten sposób, że istnieje rozbieżność pomiędzy kwotą wpisaną cyframi: 306.775,99 zł a kwotą wpisaną słownie: 306.777,99 zł. Nie przekreśla to jednak ważności weksla.

Wyrok ten zaskarżył pozwany wnosząc o jego zmianę przez uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa. W apelacji zarzucił naruszenie prawa do obrony przez nieustanowienie mu pełnomocnika z urzędu, gdy powódka korzystała z profesjonalnego zastępstwa procesowego, naruszenie zasady równouprawnienia stron, naruszenie prawa procesowego przez błędną ocenę materiału dowodowego przez pominięcie przy ocenie powołanych przez niego dowodów z zeznań świadków, dokumentów, nierozważenie ich oraz przez oddalenie wnioskowanych przez pozwanego dowodów z wyciągu karty płatniczej powódki oraz opinii biegłego, błędne ustalenie stanu faktycznego co do okoliczności podpisania weksla i wiarygodności które on zabezpieczał, nie odniesienie się do zarzutu nieważności weksla, pominięcie, że powódka pobierając należności od kontrahentów pozwanej ad 1 dopuściła się przestępstwa, jak i bezprawnie uzyskała środki od komornika objęte zabezpieczeniem.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności oceny wymaga najdalej idący zarzut apelacji a dotyczący naruszenia prawa do obrony i równości stron, a który skarżący łączy przede wszystkim z nieustanowieniem mu pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z treścią art. 117 § 1 i 2 k.p.c. strona zwolniona od kosztów sądowych lub osoba fizyczna niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, która nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku koniecznego utrzymania dla siebie i rodziny może się domagać ustanowienia adwokata z urzędu. Zgłoszenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie obliguje sądu samo w sobie do jego uwzględnienia, gdy zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Istotne znaczenie dla oceny w tym przedmiocie ma stopień skomplikowania sprawy, jak i faktyczna zdolność strony do samodzielnego działania w procesie i podejmowania czynności procesowych. Pozwany istotnie w zarzutach od nakazu zapłaty zgłosił wniosek o ustanowienie mu pełnomocnika z urzędu, a który to wniosek został objęty oceną Sądu Okręgowego w kontekście wskazanych wyżej przesłanek z art. 117 § 5 k.p.c., a która to ocena została odzwierciedlona w postanowieniu z dnia 11 czerwca 2015 r. oddalającym wniosek. Nie można pomijać, że postanowienie to doręczone 2 lipca 2015 r. (k. 232) nie zostało zaskarżone przez pozwanego, jak i też w toku postępowania przed Sądem Okręgowym pozwany nie ponowił tego wniosku z powołaniem się na zmianę okoliczności, jaka miałyby nastąpić po wydaniu przedmiotowego postanowienia.

Nadto wskazać też należy, że odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie może być kwalifikowana jako naruszenie, pozbawienie prawa do obrony, gdy uprawnienie do takiego rozstrzygnięcia mieści się w uprawnieniach sądu orzekającego, a któremu ustawodawca pozostawił ocenę w tym względzie. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 2017 r., I CSK 519/16 sama odmowa ustanowienia przez sąd pełnomocnika z urzędu dla strony nie jest zdarzeniem prowadzącym do pozbawienia możliwości obrony jej praw. Strona ma bowiem uprawnienie i możliwość podejmowania osobiście różnych działań w postępowaniu przed sądem zmierzających do obrony swych praw, niezależnie od tego czy działa z pełnomocnikiem, czy samodzielnie. Wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu podlega zaś zawsze indywidualnej ocenie, sąd uwzględnia go tylko wtedy gdy udział pełnomocnika w sprawie uzna za potrzebny. Generalnie co do zasady w orzecznictwie dominuje pogląd, że sama odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie jest zdarzeniem prowadzącym do pozbawienia strony, możliwości obrony jej praw (por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2007 r., I CSK 199/07, 19 czerwca 2004 r., IV CSK 48/03, postanowienia 29 kwietnia 2009 r., IV CSK 243/08). Jedynie wyjątkowo można by mówić o naruszeniu prawa do obrony, gdyby w istocie strona, której odmówiono ustanowienia pełnomocnika z urzędu, wykazywała się nieporadnością, ze względu na stan zdrowia, nie mogła podjąć racjonalnej obrony, gdy za taką osobą nie może być uznany pozwany. Pozwany poprawnie zredagował zarzuty od nakazu zapłaty, w których zawarł szereg zarzutów merytorycznych, był powiadomiony o rozprawach, które odbyły się w Sądzie Okręgowym, był na nich obecny (k. 288, 327), jak i na pierwszej rozprawie, która odbyła się 28 października 2015 r. Sąd dokonał stosownych pouczeń (k. 288) w tym o treści art. 162 k.p.c., pozwany był obecny w trakcie przesłuchania świadków P. K. i M. G., zadawał pytania, składał oświadczenia, jak i na kolejnej rozprawie, która odbyła się po przeprowadzeniu wnioskowanych przez pozwanego dowodów w drodze

pomocy prawnej, został przesłuchany (k. 465), jak i składał oświadczenia co do złożonych wniosków. Pozwany miał możliwość i działał czynnie w procesie.

Nie znajduje uzasadnienia stanowisko apelacji jakoby Sąd pozbawił pozwanego możliwości uczestniczenia w rozprawach, gdy niestawiennictwo pozwanego na niektórych z nich nie było wynikiem nieprawidłowości czy uchybień ze strony Sądu. O pozbawieniu zaś strony możliwości obrony jej praw można mówić wtedy, gdy na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, strona nie mogła brać udziału w postępowaniu lub w jego istotnej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie zostały usunięte. Reasumując, analiza przebiegu postępowania w sprawie, składanych przez pozwanego pism i wniosków oraz dokonanych czynności procesowych, składanych na rozprawach oświadczeń, wskazuje, że pozwany był w stanie samodzielnie reprezentować swe interesy w niniejszym procesie, realizować swe uprawnienia procesowe.

Nie można też mówić tutaj o naruszeniu zasady równości stron wobec działania powódki poprzez profesjonalnego pełnomocnika. To, że z takiego zastępstwa korzystała powodowa spółka nie powoduje automatycznie, że takowe musiał i winien posiadać pozwany, zwłaszcza, że przedmiotowy spór nie miał charakteru szczególnie skomplikowanego pod względem prawnym zaś znajomość faktów stanowiących podstawę zaistniałego sporu, jak i związanych z nimi dowodów była znana uczestnikom zdarzeń, na tle których powstało dochodzone roszczenie, w tym i pozwanemu.

Nie może też odnieść rezultatu odwoływanie się apelanta do zaznajomienia się z pismem procesowym pełnomocnika powoda stanowiącego odpowiedź na zarzuty pozwanego, na przedostatniej rozprawie, gdy to nie było wynikiem uchybień ze strony sądu. Pismo to datowane na 28 września 2015 r. zostało przesłane pozwanemu 8 października 2015 (przed pierwszą rozprawą k. 277) a którego to pisma pozwany mimo dwukrotnego awizowania 13 października 2015 r. i 21 października 2015 r. (k. 238) nie odebrał. Pozbawiony zaś znaczenia z punktu widzenia trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia jest zarzut pozwanego nie wydania mu w dniu 2 sierpnia 2017 r., po wydaniu zaskarżonego wyroku, płyt CD.

Nie może też odnieść rezultatu zarzut apelacji w zakresie kwestionującym ustalenia Sądu Okręgowego stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia. Ustalenia te jako znajdujące odzwierciedlenie w materiale dowodowym sprawy na którym oparł się Sąd pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny podziela przyjmując za własne. Ustalenia te co do okoliczności wystawienia weksla in blanco, jego podpisania, nie nasuwają zastrzeżeń w świetle materiału dowodowego sprawy poddanego ocenie mieszczącej się w granicach art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten przyznaje sądowi uprawnienie do swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów. Zgodnie z tym przepisem sąd dokonuje oceny według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, uwzględniając wymagania prawa procesowego, wskazania wiedzy, doświadczenia życiowego i zasady logiki. W ramach tego uprawnienia sąd ma prawo eliminować z podstawy rozstrzygnięcia niektóre dowody tj. odmówić im wiarygodności i jeżeli swe stanowisko w tym względzie uzasadni w sposób zgodny z intencją art. 233 § 1 k.p.c. nie dopuszcza się uchybienia. W sytuacji bowiem, gdy w sprawie występują dwie grupy przeciwstawnych dowodów, ustalenia faktyczne z konieczności muszą pozostawać w sprzeczności z jedną z nich. W takim przypadku gdy sąd w sposób prawidłowy wyjaśnił dlaczego ustalenia oparł na części materiału dowodowego, odmówił wiarygodności innym dowodom, nie można mówić o poczynieniu błędnych ustaleń, czy sprzeczności ustaleń z materiałem dowodowym sprawy. Przy dowodach wzajemnie sprzecznych nie tylko dopuszczalne, ale i konieczne jest danie wiary określonym dowodom i odmówienie wiarygodności innym. Takie postępowanie sądu nie uzasadnia skutecznego postawienia zarzutu fragmentaryczności czy wybiórczości, przy dokonywaniu oceny dowodów. Wzruszenie oceny dowodów dokonanej przez sąd pierwszej instancji może nastąpić li tylko wtedy, gdy sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego wymaganiu wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy. Sąd Okręgowy dokonał zaś logicznej i zgodnej z doświadczeniem życiowym oceny zebranego materiału dowodowego, po jego wszechstronnej analizie, nie przekraczając granic wyznaczonych treścią art. 233 § 1 k.p.c., wyciągając z dowodów którym przyznał walor wiarygodności trafne wnioski istotne z punktu widzenia prawa materialnego. Odmienna aniżeli ocena Sądu ocena skarżącego, jego wnioskowanie o wadze poszczególnych dowodów i ich doniosłości, jak i wynikających zań okoliczności, nie uzasadnia wzruszenia oceny Sądu pierwszej instancji. W

konsekwencji stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy dokonując oceny materiału dowodowego po jego wszechstronnym rozważeniu nie naruszył reguł art. 233 § 1 k.p.c. odmawiając wiarygodności zeznaniom pozwanego co do podpisania weksla w stanie nietrzeźwości, wyłudzenia podpisu. Treść apelacji w tym zakresie ma w istocie charakter polemiki. Zeznania pozwanego pozostają w sprzeczności nie tylko z zeznaniami świadka P. K., z których wynika, że weksel nie był podpisany na spotkaniu w trakcie którego spożywany był alkohol ale dnia następnego w siedzibie firmy (...) Sp. z o.o. w Ż.. Potwierdzeniem tego są też i zeznania świadka M. G., pracownicy wskazanej firmy, która aczkolwiek nie widziała samego podpisania weksla, to widziała bezpośrednio przekazanie dokumentów przez pozwanego P. K., jak i ich wcześniejsze podpisanie przez pozwanego, zaś po wyjściu P. K. małżonka pozwanego, powiedziała jej, że właśnie podpisali weksle powodowej spółce. Z zeznań tych wynika też, że pozwany był zaangażowany osobiście w działalność spółki (...), która miała problemy finansowe od końca 2014 roku spowodowane blokadą w dostawie towarów z uwagi na brak płatności.

Wbrew stanowisku apelacji prezentowanej przez pozwanego wersji nie potwierdziły też zeznania przesłuchanych na jego wniosek świadków A. S. i D. Z., jak i zainicjowane przez pozwanego postępowanie karne co do wyłudzenia, które zostało prawomocnie umorzone (postanowienie Sądu Rejonowego w Żninie z 15 stycznia 2016 r., sygn. akt Kp 53/15 – k. 465).

Co zaś się tyczy nie uwzględnienia zeznań J. Z. (2) żony pozwanego, to stwierdzić należy, że takowych wymieniona nie składała, a jedynie oświadczenie w imieniu pozwanej ad 1 – (...) Sp. z o.o. jako prezes jej zarządu, a co do której to spółki postępowanie zostało zawieszona. Pozwany zaś na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017 r. na której był przesłuchiwany, odnosząc się do wniosków dowodowych przez niego zgłoszonych nie wnioskował o uzupełnienie o te zeznania materiału dowodowego. Pozbawiony znaczenia w świetle poczynionych przez sąd ustaleń co do czasu podpisania weksla przez pozwanego był wnioskowany przez pozwanego dowód z wyciągiem karty płatniczej powódki, na okoliczność wydanej w dniu 17 lutego 2015 r. kwoty w trakcie spotkania z P. K., jak i towarzyszący temu wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, gdy sam fakt spożywania alkoholu w trakcie spotkania w dniu poprzedzającym podpisanie weksla, jak ustalił Sąd, nie był kwestionowany przez powódkę. Stąd zarzut apelacji dotyczący oddalenia tych wniosków dowodowych, pomijając niezgłoszenie przez pozwanego zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c., o czym był on pouczony na rozprawie w dniu 28 października 2015 r., nie jest zasadny. Stąd też w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym sprawy co do okoliczności i przyczyn podpisania weksla, trafnie Sąd Okręgowy uznał, że nie zaistniały podstawy do przyjęcia by oświadczenie pozwanego w przedmiocie poręczenia weksla in blanco, jego podpisanie, dotknięte było wadą oświadczenia woli o której mowa w art. 82 k.c. bądź złożone było pod wpływem błędu (art. 84 i 86 k.c.), a co za tym idzie dokonane pismem z 22 kwietnia 2015 r. oświadczenie o uchyleniu się od skutków złożonego oświadczenia w przedmiocie poręczenia na wekslu in blanco nie było skuteczne.

Nie można też uznać zasadności zarzutów apelacji kwestionujących tak ważność wystawionego weksla, jak i jego wypełnienie, zgodność z deklaracją wekslową.

Niewątpliwie jak podnosi skarżący, zgodnie z deklaracją wekslową, przedmiotowy weksel stanowił zabezpieczenie wiarygodności przysługujących wierzycielowi (...) Sp. z o.o. Spółce komandytowej w Z. (strony powodowej). Istotnie spółka ta została zarejestrowana w rejestrze handlowym KRS w dniu 26 stycznia 2015 r. co jednakże, wbrew temu co podnosi skarżący, nie oznacza, że na dzień podpisania weksla pozwana spółka (...) Sp. z o.o. - wystawca weksla poręczonego przez pozwanego, nie posiadała względem powódki uprawnionej wekslowo zgodnie z treścią deklaracji, żadnych przeterminowanych zobowiązań. Uszło uwagi skarżącego, że powodowa spółka powstała w drodze przekształcenia w trybie art. 575 i nast. k.s.h. wierzyciela pozwanej ad 1 a wobec którego pozwana posiadała przeterminowane zadłużenie, (a co było niesporne), a to spółki (...) Spółki z o.o. (odpis KRS k. 19-24 dokumenty rozliczeniowe dołączone do zarzutów 109-126). Zgodnie zaś z treścią art. 553 § 1 k.s.h. spółce przekształconej przysługują wszystkie prawa i obowiązki spółki przekształcanej. Przekształcenie podmiotowe spółki handlowej stanowi kontynuację dotychczasowej spółki tylko w nowej formie prawnej, co oznacza, że jest to nadal ta sama choć nie taka sama spółka. Zmianie ulega tylko forma organizacyjno – prawna struktury spółki przy zachowaniu tożsamości

podmiotu i jest to neutralne dla praw i obowiązków, których podmiotem spółka ta cały czas pozostaje (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2017 r., IV CSK 903/16).

Fakt wypełnienia weksla ponad kwotę zadłużenia, a która zgodnie z deklaracją wekslową stanowi maksymalną kwotę do której posiadacz weksla mógł go wypełnić, nie czyni apelacji zasadnej. Wypełnienie weksla in blanco zgodnie z porozumieniem co do jego wypełnienia nie stanowi przesłanki formalnej uznania dokumentu za weksel. Wypełnienie weksla zgodnie z formalnym upoważnieniem warunkuje jedynie odpowiedzialność wekslową osoby na nim podpisanej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 marca 2018 r., II CSK 320/17).

Celem weksla in blanco jest udzielenie zabezpieczenia umożliwiającego uzyskanie zaspokojenia roszczeń wynikających z określonego stosunku zobowiązaniowego w wysokości wynikającej z tego stosunku. Roszczenie wekslowe mają co do zasady charakter samodzielny, jednakże jego związek ze stosunkiem podstawowym, gdy chodzi o weksel in blanco nie wypełniony w chwili wystawienia, wynika z zakresu zarzutów przysługujących dłużnikowi, które mogą się także wiązać ze stosunkiem podstawowym (art. 10 ustawy Prawo wekslowe). Zobowiązanie wekslowe nie powstanie zatem jeżeli nie istnieje pierwotne roszczenie cywilnoprawne, które weksel zabezpiecza (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2009 r., IV CSK 111/09). To zaś oznacza, że tylko w zakresie w jakim kwota wekslowa przekracza zakres zobowiązania ze stosunku podstawowego, zobowiązanie nie istnieje, nie zaś w odniesieniu do całej kwoty objętej żądaniem. Wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową nie oznacza, że wystawca weksla czy też jego poręczyciel w ogóle nie są zobowiązani wekslowo. W takiej sytuacji odpowiedzialność wekslowa dłużników istnieje w takich granicach w jakich weksel został wypełniony stosownie do porozumienia wekslowego, a więc w takim zakresie w jakim odpowiadałoby oni w razie prawidłowego wypełnienia weksla (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 czerwca 2006 r., I ACa 246/16, wyroki Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2016 r., V CSK 70/06, 26 stycznia 2011 r., II CKN 25/00). Dodać też w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 32 Prawa wekslowego odpowiedzialność poręczyciela weksla za zobowiązanie wekslowe jest samoistna, niezależna od zobowiązania osoby za którą poręczył. Poręczyciel może podnosić wobec remitenta zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z deklaracją wekslową, tak samo jak wystawca weksla, gdy ograniczenia z art. 10 Prawa wekslowego nie mają zastosowania wobec wystawcy (poręczyciela), gdy z żądaniem występuje remitent. Zakres odpowiedzialności awalisty jest tożsamy z zakresem odpowiedzialności tego za kogo udzielono poręczenia (por. wyroku Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 r., VI CSK 360/08, z 8 lutego 2018 r., II CSK 166/17). Powyższe jednak w ostatecznym rezultacie pozostaje bez znaczenia dla zasadności apelacji, gdyż powódka ograniczyła żądanie pozwu do kwoty zadłużenia wystawcy weksla przy uwzględnieniu dokonanych przez dłużnika wpłat, a co znalazło odzwierciedlenie w zaskarżonym wyroku. Nadto wskazać należy, że zredukowanie zakresu odpowiedzialności wekslowej wystawcy weksla in blanco do sumy wekslowej wynikającej z treści porozumienia wekslowego w wyniku podniesienia zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym (art. 10 Prawa wekslowego) nie powoduje zmiany ciężaru dowodu w ten sposób, że remitenta obciąża dowód wykazania zadłużenia wekslowego wystawcy weksla (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2008 r., IV CSK 193/07). Ciężar ten spoczywa na tym kto na ten zarzut się powołuje, a nie dłużnikowi wekslowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 16 kwietnia 2008 r., V ACa 118/08, wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2010 r., II CSK 296/10).

Powód występując z pozwem już 11 marca 2015 r. istotnie postąpił wbrew treści deklaracji wekslowej zgodnie z którą przed wystąpieniem na drogę sądową wierzyciel wezwie zobowiązanego do dobrowolnej zapłaty w ciągu 14 dni. Aczkolwiek powódka wezwała do zapłaty weksla płatnego w dniu 26 lutego 2015 r. wezwaniem z 24 lutego 2015 r. wskazując 14 dniowy termin do wykupu weksla, to wezwanie zostało wysłane dopiero 2 marca 2015 r., a doręczone 6 marca 2015 r. co wskazuje, że występując na drogę sądową 11 marca powódka nie „odczekała” umówionego terminu. To jednakże pozostaje bez wpływu na zasadność zaskarżonego rozstrzygnięcia, gdy objęta nim kwota, nie została zaspokojona.

Bez wpływu na ważność weksla, jak trafnie przyjął, Sąd Okręgowy, pozostawała rozbieżność pomiędzy wpisaną w nim kwotą cyfrową 306.775,97 zł, a kwotą wpisaną słownie – trzysta sześć tysięcy siedemset siedemdziesiąt złotych dwadzieścia dziewięć groszy. Kwestie rozbieżności pomiędzy sumą podaną słownie i sumą oznaczoną cyframi rozstrzyga przepis art. 6 Prawa wekslowego stanowiący, że weksel w którym sumę wekslową napisano literami i

liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę napisaną literami. Również i podnoszony przez skarżącego zarzut wpisania nieprawidłowej daty wystawienia weksla nie wpływa na ważność weksla, a w konsekwencji istnienie zobowiązania wekslowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 maja 2018 r., V ACa 423/17), gdy wpisana data nie jest datą późniejszą aniżeli data płatności weksla ani nieistniejącą w ogólności. Nadto jak wskazuje się w orzecznictwie, w przypadku weksla in blanco nie ma żadnych przeszkód ku temu by posiadacz weksla (remitent) uzupełnił taki weksel także o datę wystawienia, przy czym data taka nie musi odpowiadać dacie faktycznego wręczenia weksla przez wystawcę remitentowi (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 6 czerwca 2002 r., I CKN 738/00).

Weksel in blanco jest dokumentem niezawierającym wszystkich koniecznych elementów weksla określonych w art. 1 i art. 101 Prawa wekslowego na którym dana osoba (osoby) złożyła podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, pozostawiając odbiorcy weksla uzupełnienie brakujących składników treści w oparciu o porozumienie zawarte pomiędzy wystawcą a remitentem. Weksel odpowiadający wymogom co do formy wynikającym ze wskazanych wyżej przepisów musi być uważany za weksel trasowany lub własny w rozumieniu wynikających przepisów. Przedmiotowy weksel wymogom tym odpowiadał. Nie może przy tym odnieść rezultatu kwestionowanie przez skarżącego wpisanego w wekslu miejsca jego płatności, gdy porozumienie wekslowe w tym względzie nie zawierało żadnych ustaleń. Zgodnie zaś z treścią art. 4 prawa wekslowego, do którego odwołuje się apelant, weksel może być płatny w miejscu zamieszkania osoby trzeciej bądź w miejscowości, w której trasat ma miejsce zamieszkania, bądź w innej miejscowości. Przepis ten wbrew stanowisku apelacji nie obligował do wskazania jako miejsca płatności miasta Ż.. Wydanie weksla in blanco z upoważnieniem do jego wypełnienia według uznania remitenta daje mu swobodę w zakresie oznaczenia miejsca płatności weksla, gdy porozumienie wekslowe nie precyzuje sposobu oznaczenia miejsca płatności. Remitent wypełniając weksel zastępuje wystawcę działając z jego upoważnienia, dlatego uprawniony jest do oznaczenia miejsca płatności w zakresie niesprzecznym z postanowieniami porozumienia wekslowego. Zaniechanie ograniczeń w zakresie kształtowania treści weksla in blanco odczytywać należy na korzyść uprawnionego. Dłużnik wekslowy powołując się na naruszenie zasad uzupełnienia treści weksla musi wykazać, że konkretne uzgodnienie w jakiegokolwiek formie nastąpiło. Takiego zaś uzgodnienia co do miejsca płatności weksla pozwany nie wykazał, a uzasadnienia dla stawianego w tym względzie zarzutu nie stanowi przywołany przepis art. 4 Prawa wekslowego. Nie może też odnieść rezultatu odwoływanie się do zawartej w wekslu formuły „na zlecenie” zamiast na rzecz, gdy zgodnie z deklaracją weksel nie podlegał indosowaniu. Po pierwsze wskazać należy, że w tym zakresie nie naruszono uzgodnień porozumienia wekslowego bowiem weksel nie był indosowany. Po drugie weksel ten został podpisany przez pozwanych w formularzu zawierającym już zapis „zapłać bez protestu za ten ... weksel in blanco na zlecenie kwota ... Płatny ...”, a więc co do zawartego w nim stwierdzenia „na zlecenie” nie był o nie uzupełniony. W takiej formule został podpisany przez wystawcę i poręczyciela.

W świetle powyższego zobowiązania wekslowego w zakresie objętym zaskarżonym wyrokiem nie niweczy też treść przedmiotowego weksla, a zarzut apelacji dotyczący jego nieważności ze względów formalnych, nie mógł być uznany za zasadny.

Stanowisko apelacji jakoby pozwana spółka w całym okresie prowadzonej działalności nigdy nie dopuściła się choćby jednego dnia opóźnienia w zapłacie, a to nastąpiło dopiero skutkiem działań powódki, doprowadzenia przez nią do wydania nakazu zapłaty, przeczy posiadane przez spółkę przeterminowane zadłużenie względem powódki, a co obrazuje nawet sporządzone przez pozwaną spółkę zestawienie rozrachunków na 24 lutego 2015 r., a z którego wynika znaczne przekroczenie odroczonej terminów płatności, ich przeterminowanie (k. 109).

Nie jest też zasadne stanowisko kwestionujące umocowanie pełnomocnika powódki, gdy powodową spółkę reprezentuje wspólnik (...) Sp. z o.o., a ponieważ za osobą prawną w istocie działa jej organ, takim był prezes w/w spółki D. S., który z jej ramienia wykonywał czynności zarządcze i reprezentacyjne.

Kwestia ewentualnych roszczeń syndyka masy upadłości wobec powódki co do jej zaspokojenia z umów cesji, pozostaje bez znaczenia w niniejszej sprawie, gdy uzyskaną kwotę powódka zarachowała na poczet zobowiązań upadłej spółki z innych faktur aniżeli objęte niniejszym sporem. Natomiast nie można pomijać, że stanowiąca podstawę niniejszego sporu i zaskarżonego wyroku wierzytelność spółki, za którą odpowiedzialność jako poręczyciel wekslowy

ponosi pozwany, została uznana w postępowaniu upadłościowym dłużnika i objęta zatwierdzoną listą wierzytelności (zgłoszenie wierzytelności, lista wierzytelności k. 449-451).

Nie uzasadniony pozostaje też zarzut kwestionujący pominięcie dowodu z wyciągów bankowych powódki, a który to dowód miał posłużyć za ustalenie, który z kontrahentów pozwanej dokonał zapłaty na konto powódki, pomniejszając tym zobowiązanie pozwanej. Przede wszystkim wskazać należy, że trafnie Sąd Okręgowy uznał, że sam wyciąg nie jest miarodajny do poczynienia ustaleń, bo przede wszystkim należałoby wykazać, które konkretne podmioty były kontrahentami pozwanej, gdy taki dowód nie został przedstawiony, ani też nie był wnioskowany. Po wtóre powódka wskazała jaką kwotę tę drugą otrzymała wskazując też na poczet jakich należności spółki została ona zarachowana.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Apelacyjny nie dopatrując się naruszenia procedury cywilnej, jak i prawa materialnego, apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw oddalił w myśl art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosowanie do rozstrzygnięcia co do istoty sporu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

SSA Zofia Kołaczyk	SSA Wiesława Namirska	SSA Grzegorz Stojek
--------------------	-----------------------	---------------------